

נוגה דסה, בת 16, נפטרה. חיידק נדיר קטל אותה. האם התאמתה אזהרת "העולם הזה"? יוסי עין־דור מדווח על הפראגדיה

ההשבעה

קורבן נוגה דסה

היה צורך להביאה מייד?

אחרי מותה. נושאה: "הצר האחר של האנתרופוספירה". "שוב הרמעות האלה, למה הן רבות כל־כך, איך... למה?... למה הגורל שלנו, בני־הארץ, אכזרי יותר ממה שאנו יכולים לשאת? למה... לפעמים החיים גורמים לנו להעלות שאלות שלא תמיד יש עליהן תשובה אנושית." כתבה.

אחרי מותה מצאו הוריה שתי מחברות שירים שכתבה. אחד השירים: "הקורא את הרברים הבאים/ ילמד להבין שהעולם אינו/ רק מקום ורוד של אושר./ יש בו גם צד אפל, הצד/ האפור של החיים./ אני הייתי בתוך הצד הזה/ יותר מדי זמן, יותר מדי חלשה/ יותר מדי בודדה./ וכל־כך, כל־כך קרובה אל המוות." אפשר להסביר זאת כגיל־התבגרות. ניתן להסביר זאת בתחושות פנימיות. מכל מקום, היא ניכרה את גורלה.

היא היתה נערה בריאה. כפעם היא חרונה ביקרה אצל רופא בגיל 12. אחיותיה, אורית (18) וברקת (11), מספרות שהיתה ספורטאית, שנהגה לאכול ארוחות בריאות, מורכבות מסי לטים ומגבינות.

בגיל צעיר היתה חברה בחוג נוער־שחר־מדע. היא למדה כחוגים לרפואה, כימיה ותיקשורת. מילדות היתה לה שאיפה להיות מפורסמת. השבוע זכתה בפרסום מסוג אחר.

אמה היא אשת־חינוך, אביה, עובד־בנק. עסק גם הוא בעבר בהוראה. דור שלישי בארץ, אנשים תרבותיים, מאו־פקים־משהו. כשהם מספרים על טיולי־המישפה השנתיים בחוף־לארץ, על היותה ילדה חברותית, נעימה לשיחה, רגישה, נדמה שהשלימו עם האסון שפקד אותם.

אחרי שהנאכה חדרה־מיון, היא התמוטטה. היא חוכרה למכשירים שסיפקו לה חמצן, והיתה חלשה מכדי שתוכל לדבר. הריכוז היה בלחיצות־ידיים.

ההורים ידעו מלכתחילה את מצבה ואת אפסות סיכוייה להחלים. למרות זאת, בשבועיים הראשונים עוד קיוונו שתחלים. אחרי שעברה את חמשת הימים הראשונים, חשבו שיש סיכוי. התכוננו לאישפוז ארוך. אחרי שבועיים חלה הירדרות פתאומית במצבה. חשבו שזה הסוף. באנו להיפרד ממנה, אבל אחרי שעתים היא התאוששה, מספרת עדה. כאמא הייתי חצויה.

לזהות מה יש לה. הוא חשב שזו פטרייה. משם נסענו מיד לחדר־המיון. גם שם חשבו בהתחלה שאולי נדבקה באיושחי מחלה מבעל־חיים. אחרי שי־התמוטטה הועברה לטיפול־מרקז־לילדים, ושם ידעו מיד לזהות את המחלה.

מסתבר שגם הרופאים עצמם אינם רדי מודעים למחלה, אינם מזהים את הסימפטומים, ובכך מפסידים זמן יקר. חבל שלקחו אותה קודם לרופא־המישפה, ולא ישר לחדר־המיון. זה היה הזמן הקריטי. היה צורך להביאה מיד כשזוהו סימפטיהם, אומר הר"ר סופר. מה הם סימפטיהם? הפרופסור חיים גריכטר, מומחה לבריאות־הציבור ומנהל המעבדה הווירולוגית של תל־השומר, אומר שהסימפטומים הם כאכזי ראש חריפים, חום גבוה מאוד, קשיחות העורף, הקאה, ולפעמים תרדמת (קומה).

לנוגה היו כל הסימפטומים. היא

של התפשטות המחלה ממזריים ל־ארצות נוספות באגן־הים־התיכון, שיש להן גבול פתוח עם מצריים. נוגה לקתה במחלה בערב נר ראשון של חנוכה, ה־3 בדצמבר 1988. האם המגיפה הגיעה לארץ?

הזמן הקריטי

לקת קרום־המוח נקראת גם דלקת העוצבה המנינגוקוקלית. יש סוגים שונים של מחלה זו, משום שיש זנים שונים של החיידק.

יש חיידק נדיר, הגורם להרעלת־דם קשה, שבה נסתמים כל־יהנם ונגרם נמק. במיקרה זה יש 80%-90 מיקורי מוות. נוגה לקתה בזן הזה.

נוגה הגיעה אלינו כמצב של הלך־דם. הלדדים זוהי התרבות של חיידקים, יחד עם תופעות קליניות שונות, מטביר הר"ר סופר. אצל נוגה זה התבטא בהלם, בחוסר לחץ־דם, בהפרעות

צילום ציורית העולם הזה

המישפה האבלה: ההורים והאחיות

אילו הייתי משוכנע שיש חיסון טוב...

החולים טורוקה, הפרופסור מיכאל אלקו, מאשר עובדה זו. האם מדובר כאן בתחילתה של מגיפה? האם מישור־הבריאות והציבור כדי לו מודעים די הצורך לסכנה? האם ניתן לתת טיפול מניעתי? האם יש לערוך חיסון כללי לילדי הנגב?

העולם הזה (19.10.88). פירסם לפני שלושה חודשים כתבת־אזהרה תחת הכותרת "זהירות: דלקת קרום־המוח מתקרבת!" זה היה בעיצומה של מגיפת־הפוליו שהשתררה בארץ. גם לגי כיה אמרו במישרד־הבריאות שאין צורך להיכנס לפאניקה, משום שאין מדובר במגיפה. להעולם הזה נודע אז סוד כמוס: שגרירות ארצות־הברית בתל־אביב חיסנה את כל 490 עובריה בתרכיב־חיסון מניעתי. בחור שהיה ציאה השגרירות לעובריה נאמר: "בחור רף האחרון עלה מיספר התפרצויות המחלה במצריים, ואפרימילוגים מבאים כי בתחילת דצמבר 1988 תהיה במצריים התפרצות ניכרת של המחלה. רשויות אלה מאמינות כי קיים חשש

לצורה־הדם לגפיים, שכתוצאה מהן נגרם לה נמק, בפגיעה מוחית שהי תבטאה בכליכול ובישנוניות, ואחר־כך בחוסר הכרה. היא הגיעה במצב של קוצר־נשימה, דלקת ובצקת בריאות, וכן דימום בריאות." אות.

נוגה הגיעה לבית־החולים כשסיי כויה להחלים היו אפסיים. הרופאים ידעו זאת, והסבירו את מצבה להוריה, משה ועדה.

נוגה הגיעה למצב כה קשה? עדה: "בבוקר היום הראשון של חנוכה היא היתה בסדר גמור. אחרי־כך הצהריים אמרה שאינה מרגישה בטוב. היא קיבלה חום גבוה ולקחנו אותה מייד לחדר מיון. היינו שם שש שעות. נערכו לה כדיות, והרופא אמר שפע חום בלבד קשה לרדת וברגלים, ולכן כדאי שנלך הביתה. למחרת בבוקר ראיתי שיש לה כיתמדים פנימיים כיריים וברגליים. חזרנו מיד לרופא־המישפה, שלא ידע

חיסון מניעתי

הפרופסור גריכטר אומר שככל ארבע או חמש שנים מופיעים בי עולם גלים אפידמיים, הנובעים ברובם

לפני שבועיים גילה "העולם הזה" לראשונה כי האמריקאים מזהירים מפני אכזרות של מגיפה של דלקת קרום־המוח בארץ. להלן פרטים ראשונים ומלאים על המחלה ודרכי התכשמותה

זהירות: דלקת קרום־המוח מתקרבת

אזהרת "העולם הזה" (19.10.88) האמריקאים חיסונו

מלידתם של דורות חדשים, שאינם מ־חוסנים מהמחלה. ב־1976 היתה בסארפאולו בבראזיל התפרצות של המחלה, ועשרות אלפי אנשים חלו בה. הממשלה הבראזילית הטיסה מארצות־הברית מיליוני מנות־חיסון, כדי לחסן את האוכלוסייה. כי מקביל היתה באותה שנה התפרצות גם בארצות־הברית, עם יותר ממאה אלף מקרים.

במצב ארצות־הברית נהוג לחסן את כל הטינונים, הנשלחים אל מעבר לים, מפני שבארצות רבות, שבהן הם משר־תים, נפוצה המחלה. מישרד־הבריאות בארץ נוהג לחסן את כל עולי־הרגל למכה, ערב צאתם, (המשך בעמוד 38)

הייתי מציאותית לגבי מצבה הקריטי, ובכל זאת קיוויתי שתחלים. ראגתי שיהיה לה טוב עד הרגע האחרון, שלא תפחד, שלא תדאג. השמענו לה מר־סיקה שהיא אהבת, הקלטנו את עצמנו כדי שתשמע קולות מוכרים.

חבריה־לכיתה לא ידעו תחילה על מצבה. כולם היו בחופשת חנוכה. אלא שנוגה היתה אמורה לכתוב על הופעת תימורת־הנוער, ומשלא הופיעה, עורי רה דאגה. היא היתה ידועה כנערה אחראית. כך נודע מצבה לחבריה ולבני־כיתתה, שאף הם הקליטו קלטת שחושמעה ליד מיטתה.

בני־המישפה פנימיים מכינים עתה טוב יותר, מרגישים יותר, את משמעות הוויכוח הציבורי בדבר המתת־חסר.

שוב הדמעות...

נוגה היתה תלמידת כיתה י"א בכיתת־ספר התיכון המקיף א'. היא למדה במגמה הספרותית והיתה כתבת בעיתון הנוער מה יש. המופיע בכאר־שבע. כתבתה האחרונה הושלמה שב־עיים לפני פטירתה, אך ראתה אור